

Voorzitter Provinciale Staten van Zeeland
p.a. Statengriffie

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Stand van zaken financieringssysteem, belastinggebied en herijking provinciefonds	179423		

Middelburg, 14 maart 2023

Geachte voorzitter,

In onze brief van 18 oktober 2022 (kenmerk 216714) wij hebben uw Staten geïnformeerd over de uitwerking van het voornemen van het rijk om te komen tot een nieuwe financieringssysteem voor decentrale overheden. Tevens hebben wij in uw Statencommissie Bestuur van 13 januari 2023 u bijgesproken over de ontwikkelingen rond de financieringssysteem, het provinciaal belastinggebied en de actualisatie van het verdeelmodel provinciefonds.

In overleg met het IPO hebben we deze voorliggende brief opgesteld om daarmee alle provinciale staten eenduidig te informeren over de hiervoor genoemde ontwikkelingen.

Financieringssysteem

In het coalitieakkoord van het rijk is opgenomen dat “om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, er in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025 wordt uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de beschouwing betrokken. In de huidige kabinetsperiode zal de financiering van de medeoverheden grotendeels worden vormgegeven via de accessysteem.”

In de contourennota van de minister van Binnenlandse Zaken (BZK) (d.d. 11 juli 2022) heeft het kabinet de stappen beschreven om te komen tot een nieuwe financieringssysteem, op korte en langere termijn, en hiervoor een aantal vertrekpunten geschetst. In hoofdlijn gaat het hierbij om de volgende inhoudelijke sporen:

- Met het vastzetten van het volumedeel van het accres vanaf 2026 verliezen provincies een instrument om een volumegroei door onder andere bevolkingsgroei op te vangen. Hiervoor worden door de fondsbeheerders bouwstenen en opties in kaart worden gebracht en uitgewerkt, die aansluiten op dit vraagstuk.
- De eventuele mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken bij de uitwerking van bouwstenen voor de financieringssysteem, inclusief bijbehorende randvoorwaarden. Dit geldt ook voor de voorbereidingen voor het invoeren van een systeem van ‘Betalen naar Gebruik’ (BnG) in de automobilititeit in 2030 of voor de invoering van een alternatief belastinggebied.
- Het belang van samenhang tussen de verschillende (transitie-)fondsen op het terrein van klimaat, stikstof en mobiliteit. Hierbij worden de volgende aspecten betrokken: de mogelijkheid om heldere en eenduidige voorwaarden voor medeoverheden te stellen, het borgen van integraliteit van (financiële) besluitvorming op centraal en decentraal niveau en het al dan niet stellen van nadere voorwaarden aan cofinanciering, inclusief het vraagstuk of hierbij differentiatie wenselijk is.

In een vervolgbrief op de contourennota aan de Tweede Kamer (d.d. 7 oktober 2022) heeft de minister van BZK, mede namens de medefondsbeheerder, de Staatssecretaris van Financiën, toegezegd in het voorjaar van 2023 duidelijkheid over de vormgeving van de nieuwe financieringssystematiek te geven. Als gezamenlijk provincies hebben we bij de minister van BZK aangedrongen dat het liefst vóór de Statenverkiezingen het rijk de provincies helderheid biedt over de (ruimte inzake een nieuwe) financieringssystematiek en de financiële stabiliteit voor de komende jaren. We verwachten dat het Rijk bij haar voorjaarsnota in mei 2023 meer duidelijkheid zal bieden.

Provinciaal belastinggebied

Ten aanzien van het belastinggebied is in het coalitieakkoord van het rijk gesteld dat de huidige motorrijtuigenbelasting (MRB) in 2030 wordt vervangen door 'Betalen naar gebruik' (BnG), een kilometerheffing. Dit voornemen heeft directe consequenties voor het provinciaal belastinggebied, de provinciale opcenten op de MRB. Een belangrijk deel van de huidige provinciale inkomsten (voor Zeeland circa € 43,6 miljoen op de primitieve begroting 2023 van € 236,8 miljoen) komt immers uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting.

Aangezien met de invoering van BnG het huidige belastinggebied komt te vervallen pleiten we als gezamenlijke provincies voor een volwaardig alternatief. Daarbij benadrukken we dat het voor provincies cruciaal is dat zij een autonoom en stabiel belastinggebied behouden met minimaal eenzelfde belastingcapaciteit als nu. Tevens moet de keuze voor een alternatief belastinggebied in samenhang worden beschouwd met de nieuwe financieringssystematiek voor decentrale overheden en is de (verdeling van de) lastendruk voor inwoners daarbij een expliciet aandachtspunt. Het is van groot belang dat het rijk bij de toekomstige ontwikkelingen de samenhang tussen de provinciale, gemeentelijke en waterschapbelastingen in ogenschouw neemt én ervoor waakt dat de totale lastendruk niet toeneemt. Dit zullen wij als provincies blijven benadrukken richting het rijk.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft in een brief d.d. 14 december 2022 als reactie op het position paper van de 12 provincies (via het Interprovinciaal Overleg) over BnG (zie www.ipo.nl) aangegeven dat het kabinet het belang van een autonoom en stabiel belastinggebied voor medeoverheden onderschrijft. Het kabinet heeft echter nog geen keuze gemaakt over de toekomst van de mogelijkheid van provinciale opcenten onder Betalen naar Gebruik. In het onderzoek 'Varianten voor tariefstructuur betalen naar gebruik' is wel in beeld gebracht wat het effect zou kunnen zijn van verschillende aannames rond de opcenten. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft toegezegd dat het kabinet de komende periode in gesprek met de gezamenlijke provincies gaat over de vraag of en, zo ja, in welke vorm de opcenten onderdeel gaan uitmaken van de hervorming van de motorrijtuigenbelasting naar betalen naar gebruik.

De komende periode zullen we als gezamenlijke provincies samen met het kabinet de toekomst van provinciaal belastinggebied, inclusief een eventuele verbreding, onderzoeken. Op dit moment is er nog onzekerheid over een toekomstige stabiele provinciale belastinggrondslag. Naast de varianten van opcenten in het kader van 'Betalen naar Gebruik' zullen we daarom ook de haalbaarheid van de alternatieven uit het eerdere onderzoeksrapport 'Herziening provinciaal belastinggebied' hierbij betrekken. Het is bij dit onderwerp overigens belangrijk te beseffen dat uiteindelijk de Tweede Kamer besluit over het toekomstig provinciaal belastinggebied.

Drie criteria zijn belangrijk voor de ontwikkelingen naar de toekomst binnen het vraagstuk van de financiering en dat zijn: autonomie, stabiliteit en toekomstbestendig.

Herijking verdeelmodel provinciefonds

Naast het traject van een nieuwe financieringssystematiek voor decentrale overheden is ook de herijking van het verdeelmodel voor het provinciefonds in ontwikkeling. Om een nieuw verdeelmodel in te voeren hebben de fondsbeheerders een onderzoek laten uitvoeren. Op dit moment vindt de validatie van de onderzoeksresultaten en de vormgeving van het verdeelmodel plaats. Hierna gaan we als gezamenlijke provincies in gesprek met de fondsbeheerders over de randvoorwaarden voor de invoering van het nieuwe verdeelmodel. De invoering ervan zullen we ook afwegen in het licht van de voortgang in de andere aspecten van de nieuwe financieringssystematiek.

Aangezien voor de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds nog een advies van de Raad voor het Openbaar bestuur en wellicht nog aanpassing van de Financiële-verhoudingswet nodig is, zal de afronding en de invoering ervan niet in de meicirculaire 2023 plaatsvinden. Daarmee is nu nog geen beeld te geven van de verwachte ingangsdatum van het nieuwe verdeelmodel en wat de financiële herverdeeleffecten per provincie zijn.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, Voorzitter

drs. L.M.L.M. Prevaes, waarnemend secretaris

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.